

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

znaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Narečnina se pošilja opravištvu v dijaškem semenišču (Knabenseminar). — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne narečnine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Cesarska zastava v Slov. Bistrici prepovedana.

Res omilovati so čedne Slov. Bistricice prebivalci, da jim po hudobnih novinah in sebičnih hujskačih zapeljani nemčurji toliko sramote delajo pred celo Avstrijo. Toti slovenožreči so uže res prismuknjeni. Ne samo, da so s puntarskimi „frankfurtarcami“ noreli, delavcev najeli, da bi Slovence pretepli, pijane dede k Adelsteinu pošiljali motit zborovanje Slovenskega društva itd., zaganjali so se celo v cesarsko zastavo. Tako strupeno nemčurstvo jih navdaja, da še cesarske zastave cesarju zmiraj vdanim Slovincem ne morejo privoščiti. Gosp. Adelstein je na željo podpredsednikovo samo cesarsko zastavo priredil in izobesil pa jo moral vzeti nazaj, da je potem zavita ležala v okenci hišne strehe.

Črno-rumena zastava je cesarska, je državna. Kdor jo zasramuje, ta žali cesarja in državo in mora kaznovan biti, ali zadostenja dati. Ko so Turki v Solunu pred leti avstrijskemu konzulu s hiše vzeli cesarsko zastavo, prijadrajo avstrijske oklopnice, žugajo mesto postreljati in odnehajo le, ker je turški paša za odpuščanje prosil, zastavo cesarsko na njeno mesto spravil z vojaki in vojaško godbo in „salutirati“ dal. Kar se je v Slov. Bistrici zgodilo, to je tako nedostojno, nezaslišano, da so državni poslanci javno vprašali vlado. Interpelacija do ministra znotranjih zadev in do deželnoobrambenega ministra se glasi:

V 4. dan t. m. popoldne ob 3. uri bi imel biti v Slovenski Bistrici na Štajerskem zbor političnega društva „Slovensko društvo“ v ta namen, da imata poslanca tamošnjih kmetskih občin priliko poročati, kakor je običajno, svojim volilcem o svojem delovanju v deželnem in državnem zboru. Ker se je smelo domnevati, da se snide veliko kmetskih posestnikov in ker jih je v istini 300 do 400 k temu zboru prišlo, zdelo se je potrebno da se kraj zborovanja, kakor navadno, tudi od zvonaj označi.

Mislilo se je, da v to svrhu ni boljšega znaka, nego c. kr. avstrijska črno-žolta zastava, katera se je v jutro pred zborom razvila na strehi hiše, v katerej je imel biti zbor. A c. kr. prapor ni še dolgo plapolal na omenjeni hiši, kar pride, kakor se je reklo po odredbi župana Slovenjo-Bistriškega, tudi že c. kr. žandarmerija in ukaže, da se zastava takoj sname, ker bi utegnila povod dajati demonstracijam.

Zaman je bilo pokazivanje na cesarske barve, na pomen te zastave, ki vendar na Štajerskem in sploh v Avstriji nikakor ne more biti prepovedana, ker je ob jednom prapor Najvišje dinastije, katero vendar vsi narodi ljubijo. Kljub temu ostalo je pri ukazu in pretilo se je, da se zastava siloma sname, tako da hišnemu posestniku ni družega preostajalo, nego udati se sili in odstraniti cesarske barve.

To nečuveno postopanje daje podpisanim povod, do gospodov ministrov za notranje zadeve in za deželno obrambo staviti vprašanje: 1. Je li njima ta slučaj znan? in 2. Kaj mislita ukreniti, da se bode c. kr. avstrijska črno-žolta zastava na Štajerskem vsaj v bodoče brez ovir razvijati smela, da ne bode nevarnosti, da bi jo c. kr. žandarmerija, ki bi pomen tega prapora saj morala poznati, s pretenjem sile odstranjevala na tako sramotilen način za tiste, ki jo kvišku držé.

Na Dunaji v 8. dan maja 1884.

Raič. Dr. Vošnjak. Baron Gödel. Dr. vitez Tonkli. A. Obreza. V. Pfeifer. Dr. Poklukar.

Klun. Nabergoj. Grof Margheri.

Kaj bo nasledek temu? Najprvje bode veliko izpraševanje in izpovedovanje. Vprašan bode c. k. namestnik v Gradci, c. k. okrajni glavar v Mariboru, žandarmerijsko poveljništvo v Gradci in Mariboru in naposled bo tudi slov. bistriški župan Formacher moral k spovedi priti, zadostenja dati, da je cesarska, državno-avstrijska zastava celo doma v Avstriji tako osramotenje trpela. To bode pa Slov. Bistrici na slab sloves in zato omilujemo prebivalstvo, ki mora

zavoljo par Bog vedi od kod privandranih slovenozrecev sedaj pred celo Avstrijo v maločastnem razgovorjanji biti.

Nemški Schmiderer pleže na slovenskega konja.

I. Več let smo Slovenci v mariborskem, v slovenskem bistrškem in sv. lenartskem okraji morali trpeti, da sta se znana Seidl-Brandsteter bahala kot deželna poslanca teh okrajev. Številni pa še bolj neumni nemškutarji pomagali so jima na slovenskega konja. Sčasoma se Slovenci vzdramimo in vržemo drzna tujca, da jima po vseh kostéh zapraši. Dr. Radaj in kmet Fluher postaneta naša deželna, blagi in pravicoljubni baron Goedel naš državni poslanec.

Sedaj bližajo se zopet volitve in dedič naslednik Brandsteter-Seidlov, mariborski Hammer-Amboss, dr. Jož. Schmiderer, misli, da je sedaj prišel ugodni čas, vsiliti se Slovencem za deželnega poslanca in vplezati na slovenskega konja. No, sedaj še ni na njem. Zaganja se in hopsa pa že močno. S pomočjo volilnega reda, ki dopušča da Mariborčani trikrat volijo, pritiščal je v okrajni zastop. Nemčurji pa nemškutarji se zopet oživijo, kakor hrošči, kedar po deži solnce prisije. Vzamejo in položijo prvo Seidelnovo krono svojemu novemu glavaču nad ušesa. Schmiderer postane načelnik okrajnemu zastopu. Mariborčani mu posadijo na glavo drugo Seidlnovo krono izvolivši ga v državni zbor. Sedaj spenja že sam svoje suhe prste po tretjej kroni: rad bi se vsilil še Slovencem za deželnega poslanca.

V to svrhu že dolgo rovlje. Marljivo zbira okolo sebe stare nemškutarje, revni ostane nek nekdanje Seidelneve garde. Na strani mu stoji nemški šulverein pa njegov glavač ekstrater Nagele. S tem lazi in plazi okoli in povsod obira, kakor kaka stara šrbljava baba, naše slovenske poslance, da bi zaupanje do njih spodkopal. Kot zaveznika pozval si je še iz Spielfelda „nemški bauernverein“, češ, ta bo najboljša past za „dumme bindische Bauern“. S toto tujo koprivo začel je loviti Slovence pri št. Ilji, na Pesnici in gornji Kungoti pa do sedaj le par gorečih pristašev vlovil, Leitersberskega „Franceljna“ pa Ursiggga v Rožpahu.

Da bi slovenskih kmetov več v svojo past zvabili, izdal je Spielfeldski Appoth poziv, naj pridejo v nedeljo 25. t. m. v Maribor poslušati njegove modrosti. No, in kaj hoče jim ponuditi? Tisto prošnjo, katero je razupiti častilec železnega Bismarka, širokoustni Schoenerer skrpal, od nemških kmetov v Spodnji Avstriji podpisati in državnemu zboru predložiti dal. Da bi jih leži za-se dobil, pobral je vse, kar uže dolgo nemški konservativci in slovenski po-

slanci za kmeti stan tirjajo in kar „Slov. Gospodar“ uže 18 let priporočuje. Ni čuda tedaj, da je prošnjo 8363 kmetov podpisalo, pa ni zapazilo strupa, ki je tudi primešan Ali grdo je, da nemški liberalci to kmetom le sedaj ob času volitev pod nos držijo, da jih za-se omamijo, potem pa se za nje ne zmenijo ne. Ravno tako delajo sedaj Appoth, Schmiderer, Nagele itd. s slovenskim kmetom. Le omamiti in vloviti ga hočejo potem pa pustiti. In drugače tudi ne morejo, kajti nemški liberalci imajo uže takšne politične misli in namere, da pospešujejo gospodstvo bogatašev na škodo nepremožnikov. Zato vidimo, da so obrtniki in kmetje v zadnjih 20 letih strašno propadali, ker je nemški liberalizem zavladal. Od Schmidererjev, Nageletov, Appothov za kmeta pričakovati rešenja in zboljšanja, to je ravno tako neumno, kakor če bi kdo lisjaka kokošim za pastirja postavil ali kozla v vrt spustil za vrtnarja. Nemški kmetje so to uže dobro spoznali in zato za Spielfeldski „bauernverein“ tam nihče ne mara. No, in sedaj bi naj slovenski kmet tako neumen bil in se za koprivo poprijemal, katero nemški kmet nevoljen zametuje? Tako trepаст zamore le zabit nemškutar biti, pameten Slovenec ne, to tem menje, ker vidi in bere, kako mu Appoth nesramno v svojem pozivu blato kida na slovensko duhovščino in poslance. Kdo se ne spominja tukaj sv. pisma: udari pastirja in ovce se razpršijo! Schoenererjeva prošnja ima tudi znano nemško-liberalno uš v sebi, naj bi naše dežele stopile v tesno zvezo s prajzovsko Nemčijo, torej z Bismarkom. To kaže, da je cukru primešana mišnica ali strup in se je Slovencem terej treba pasti izogibati, v kateri je nastavljena takšna vaba. Zato bodemo prihodnjč ljuliko od pšenice, strup od cukra prebirali, da bo vsem jasno, kako malo potrebujemo Slovenci Spielfeldskih zveličarjev pa Schmiderer-Nagelovih otrobov! Te naj ie za-se prihranita.

Gospodarske stvari.

Škvorec.

Ta ptica ima v natornem gospodarstvu imenitno nalogo izvrševati. Navadno pobira svojo hrano le po tleh, po travnikih in na polji. Brž pa, ko se gosenice v kakem kraji nevarno zaredé, preganja te tudi po drevji, — po zelnikih in repiščih.

On vrta v zemljo za ogrei, dokler so še bolj plitvo pod ruševino in tu korenice rastlinam glodajo.

Škvorec je tudi hudi sovražnik koreninskih gosenic, t. j. tistih gosenic, ki ob koreninah raznih rastlin živé. Na drugi strani pa škvoreci pokončajo tudi veliko množino navad-

nih kobilic, predno jim še perotnice vzrastejo. Posebno pa pridno zalezuje in žre pri nas gole polže. Teh je namreč po travnikih, kamor škvorci najrajši zahajajo, največ. Po dolgih in vlažnotopljih jesenih se pa tudi po njivah in vrtilih prekomerno zarezajo tako, da se ljudje spominjajo, da je zavoljo požrešnih polžev bilo treba po dvakrat jesensko setev posejati.

Skvorec ima več dobrih lastnosti, med katerimi je tudi ta, da se človeka nič kaj preveč ne boji. Ta zaupljivost do ljudi je posebno vtemeljena na njegovi modrosti, po kateri ta ptica prav kmalo spozna, kdo mu kaj hudega hoče in kdo ne. Iz tega je tudi jasno, zakaj se tako lahko v lesene škatle privabiti, da, in v njih vali.

Po takih valivnicah se jih na enem drevesu po več parov naseli in v človeški bližnji vali. Nobena druga ptica se ne da tako lahko in v tolikem številu v prid poljedelstva in sadjereje rediti, kakor ravno škvorec

Kako spoznati ali bode meso in mast pri pitani živini dobro ali ne.

Ali bode meso dobro in mast po klanji bela, to se spozna pod jezikom dotične živali. Ako je jezična vez na spodnji čeljusti žolta, bode tudi meso in mast žolta, če pa je ta vez bela, bode tudi meso in mast po klanji več ali manj bela; po tem takem več ali manj temna ali svetla.

Ta poizvedba je sicer nekoliko težavna in mudna, vendar pa za take mesarje, ki se v poletnem času z napol pitano ali še slabejšo žizino zadovoljujejo, vendar hasnovita. Če je živina popolnoma opitana, tako sme prvi mast nekoliko žolteti in dobro blago se kmalo samo ob sebi spozna. Pri slabšem blagu pa bela barva masti kupca bolj vabi. Mesar, ki tedaj le bolj poredko sem ter tje kako na pol opitano kravo zakolje, naj se toraj pri nakupovanju prepriča na povedani način, da ne bode škode trpel.

Pomoček zoper drisko pri teletih. Vzame se 50 gramov encijana, ravno toliko pelina in hrastove skorje, ki se mora pa poprej drobno v prah stolči. Vse to se med seboj pomeša in na suhem v steklenici za porabo hranuje.

Kedar se potrebuje, se vzame polna žlica te zmesi in se z ravno toliko rženimi otrobi pomeša na mlačni vodi v testo zamesi in iz tega testa kroglice naredé, katerih se po dve ali tri na dan bolenemu živinčetu daje. Po vrhu se še lahko da vode ali mleka piti.

Sejmi. 16. maja sv. Ilj v Slov. goricah, Pilštanj, Bizeljsko, 29. maja Arvež, sv. Lenart v Slov. gor., Ptujška gora, Cmerek, Rogatec, Studence, 20. maja sv. Jurij v Slov. goricah, 21. maja Brašlovec, Konjice, sv. Lovrenc v Slov.

gor., 23. maja Loka, Ulimje, 24. maja Ptujška gora.

Dopisi.

Iz Slov. Bistrice. (Poberki od zadnjega zborovanja.) Slovence celega okraja močno veseli, da je Slov. društvo tako krepko in odločno postopalo ter ošabnemu nemurstvu do glave segnoli in grebene porezalo. Ves okraj je peščica kričačev strahovala. Sedaj pa ležijo ob tleh tako pobiti in osramoteni, da je kaj. Toda največ sramote nakopali so si sami s svojo neumnostjo in surovostjo. Bili bi Slovence pri miru pustili, modrijani bi ostali. Sedaj pa se jim povsod smeji. V dokaz nekaj poberkov. Dolgi M. . . . prireži se zvečer k Slovincem, začne gorjačo vihteti baje rekoč: „ber bill mi aussi schmeissen“. No, tajnik pozove žandarje in ti pokažejo M. . . . pravo pot. Vse se je smejalo, ko je srboriti petelinko daljeagal in gugal. Poličanski Bauman pripelja se v mesto na mesarskem vozičku imajočem na vsakem voglu po eno puntarsko „frankfurterco“. Žandar pristopi in ukaže skriti jih. Kako je Bauman napelo! Najraje bi bil iz kože skočil. Toda žandar ponovi svoje povelje in, ko se Bauman le zvija, strga mu črnorudeče-žolttega malika in vrže na vozič. Bauman se je skoro same žalosti razjokal, zvečer pa silno jezen z vozičkom brez nataknenih „frankfurterc“ domu brusil. Iz gornje Bistrice bili so najeti na pijačo in ravsanje, ter so se pijače dobro navžili. Ko bi bili pa imeli po želji nemčurjev plačnikov razsajat iti ter Slovence napadati, so rekli: No, hvala Bogu, zdaj smo se ga lepo tukaj zastoj navžili, zdaj pa pojedemo tje k Adelstein-u tam se pa bomo s Slovenci lepo „unterholtali“, taki osli pa ne bomo nikoli več, kakor so bili naši tovarši svoje dni v novi Vesi, ko jih je potem 15 v ječi sedelo. Ker so se dali od nemčurjev liberalnih s šnopom in pivom podšuntati, da so šli Slovenci Slovencev tepst. Prišli so k Adelsteinu, ter ondi lepo pošteno pevali. Fantje, možje, delalci, tako je pametno. Nek P. vincar, ki so ga tudi prisilili na pijačo, djal je, ko je dosta imel: „No, nisem še vedel, da so naši bistr. gospodje taki bedaki, zdaj pa vem, toliko se dajo koštati, pa za tako reč!“ — Pri prijatelji P. Limavšku sedita 2 Pohorska župnika, eden nekdanji Bistriški kaplan. Ni bilo dolgo, privleče neka gladovna žaba muzikaše v lojpo ter da zagosti kake petkrat „das dajče Lied“ med grozovitim drenjem pijane cestne sodrge kot podoknico nekdanjemu svojemu katehetu, kateri ga je bil moral svoje dni zaradi nepovedljivega grdega obnašanja po krajnem šolskem odboru kaznovati dati. S pestmi in gorjačo žugalo se je in grdo preklinjalo njima v lice pri dverih.

Naposled izdere velik vrč pive natakarici iz rok ter ga župniku pod noge razlije. — Čaj, čaj, rad ga boš še od blatnih tal polizat prišel! Govorili smo z dragonarji konjekarji, kateri so nevoljni djali: taka lepa nedelja, in zavoljo teh „ferd... nemškutarjev“ moramo celi dan doma biti — naj le začnejo, — jih bomo že škropili. — Take ljudi so si bistr. nemčurji najeli, ter jih vpijanili, da so kot pijane muhe po ulicah cepali, ter jih najeli, naj bi pri zboru „red delali“. Vsakemu poštenjaku, ktere koli že stranke, mora se taka gnjusiti. Nek gospod od sodnije je rekel. „Wie kann man sich doch so hoch blamiren und solchen Pöbel zu Ordnern haranguiren?“ Slovansko ljudstvo odpri na stežaj svoje oči in svojo pamet. Glej, taki ljudje hočejo biti tvoji gospodje in zapovedniki, ti pa naj bi bil njim rob in sužen. Ne udajmo se, moči in glavo že imamo, nas je kot listja in trave. Pristavil je torej prav priložno nek meščan: „Za tako obnašanje pač zaslužijo dotični naši meščani, da se odlikujejo s častnimi svetinjami, ktere jim naj naš bistriški lončar navrta“.

Od sv. Jurija na juž. železnici. (Šulvereinski glavači). Glave jim še manjka potem pa bo „Ortsgrupa nemškega šulvereina“ tukaj osnovana. Dela na to naš štacionšef Franz, sin mariborskega štacionšefa, zagrizen neprijatelj vsega slovenskega, ker slovensko govoriti ne zna, naučiti pa se neče. Odkar je ta človek tu, ni več miru, ni več tiste ljubezni med tržani, ktera je poprej vladala. Ta štacionšef je hoteč tukaj z velikim zvonom zvoniti, kar pa ni moglo biti, začel je št. Jurčane nadlegovati, ali prav za prav št. Jurčani so ga celo na miru pustili, kakor nekaj druga na cesti. To ga razsrdi, da je začel v celjsko vahterco pisariti. Žandel Schescherko, kramar, štacionšefova desna roka, tudi zagrizen sovražnik vsega slovenskega, samo slov. denar rad jemlje od slov. kmetov, se vozari v Celje in poštene št. Jurske tržane v vahterci daje zdela vati, sam pa ni zmožen nemškega stavka brez pogreška zapisati. Sodelavec je tudi ponkovski penzionirani stotnik Auffart, ki si veliko prizadeva v št. Jurji nemški šulverein ustanoviti; zdaj pa so z osnovanjem te grupe že tako daleč, da jim še le „obmana“ manjka. Začeli so agitirati, Sedlar Sirec je pri takem nabitranji veliko bolj pripraven, kakor pri svojem rokodelstvu. Pa vse to zvijačno agitiranje ima le malo uspeha. Udov iščejo le bolje med kmeti, dobili so dva kočlarja, vinskega brata Ulčerja, mežnarja na Botričnici, potem kočlarja Krofiča, tri Regule, očeta in dva sina, eden je namreč bil „inšpektor“ pri neki zavarovalnici. Potem so dobili že več gospej, kakor Kaulihovo, Šešerkotovo, štacionšefovo, kakor tudi Jakoba Wellarja (piše se pa Velaj) poprej pohleven

žnidarček, zdaj oštir; poštenim tržanom se ne upajo povedati. Franz je n. pr. poštenega kmeta Sivkata iz Grobelnega na vse kriplje prigovarjal, da naj on prevzame predsedništvo v tej „ortsgruppe“. Rekel je tihotapni mož Sivketu, naj mu vsaj ime dá za obmana, vse drugo bodo že drugi delali. Pošteni Sivka se ni dal zapeljati in je nemirneža s svojim značajnim obnašanjem dobro izplačal. Zakaj pa teh prebrisanih gospodov nobeden sam noče biti „obman“? Boj se škode, zgube ali še kaj drugzega? Kmetje bodite previdni in ne dajte se slepiti od takih rogoviležev.

Od sv. Ilja v Slov. goricah. Dne 25. marca je tukaj umrl 104 let stari viničar Mih. Felzer. Rojen je bil l. 1780. L. 1807. postal je vojak. Vojskoval se je zoper Napoleona I., bil od njega vjet in odveden v daljni Pariz. Obhodil je mnogo tujih dežel in videl mnogo mest na Laškem, Francoskem in Ruskem. Za njegovo hrabro vojskovanje dobil je zlati križec, ktere ga je pa neki že davno prodal. L. 1881 obhajal je svojo zlato poroko. Lansko leto, ob času prihoda presvitlega cesarja izposodili so si ga „Straški purgarji“ (Slovenca!) kder je bil cesarju predstavljen, in tudi prejel lep dar v denarjih, ktere je ubogi starček v dnevih boleznih zelo potreboval. To je menda zadnji mož, ki se je mogel ponašati s tako visoko starostjo sedajne dni. Naj počiva v miru!

Iz Maribora. Deželnemu poslancu gosp. Fluherju pri sv. Petru je vrla supruga umrla. Lepi pogreb bil je 4. t. m. in torej g. Fluher ni mogel udeležiti se zborovanja v Slov. Bistrici. Tukajšnji trgovec Alojz Felber je naglo zbolel, si z britvo baje žile prerezal in umrl. — Štajersko perutninorejsko društvo napravi dne 22.—25. t. m. razstavo razne perutuine. — Mestna hranilnica namerava ustanoviti zastavnico, nemški „Versatzamt“. — Vinorejska šola dobiva iz Dunaja telegrame o vremenu po Evropi, iz katerih se precej zanesljivo more sklepati, kakšno vreme nastopi v kratkem pri nas. Telegrame daje na javni ogled v prodalničnih oknih pri g. Martinci in Ogrizku. — Lembaški kmetje so uže zapazili, da popolno nemško poučevanje v Pekrih deci škoduje, ker se ničesar ne naučijo, ne nemški ne slovenski. Pravijo pa „naši otroci v Lembaški šoli so veliko bolj bistri in poučeni.“ To je res pomislika vredno ne samo gledé na Pekersko šolo. Kako sedaj nemščino deci v glavice zabijajo, to je popolnem nespametno in brez uspeha: otroci se ne naučijo ničesar prav. Treba je torej povdarjati: slovenski deci se naj vsi predmeti v umljivej slovenščini razlagajo, nemški jezik pa naj posebič vsaki teden nekaj ur učijo tako, da se bode razlagalo slovenski, kaj nemške besede pomenijo. Drugači je škoda za učitelja in deco.

— V Bohovi in spodnjih Hočah imajo konji srap in vozger.

Iz spodnje Savinjske doline. Veseli nas zvedeti, da si naši poslanci prizadevajo kmetom pomagati, kder le morejo. Hvala jim. Od mestnih liberalcev itak nimamo nič prida pričakovati. Tako zopet slišimo, da so le naši poslanci glasovali za predlog ministra za poljedelstvo, naj se za zboljšavanje gruntov n. pr. izsušenje močvirjev itd. dovoli $\frac{1}{2}$ milijona; mestni liberalci (n. pr. celjski Foregger, mariborski Schmiderer) pa proti. Tudi našim poslancem gre hvala, da so ruske meje zaprli ter našej živini do boljše cene pomogli. Jaz sem 3letno telico, ki ni hotela breja biti, prodal za 180 fl. in 4letnega bika za 205 fl. Nobena teh žival ni bila spitana, ampak izvrstnega plemena. S hmeljem si skušamo tudi pomagati. Vendar cena bi naj boljša bila. Lani smo se nekateri hudo vrezali. S prva nismo došlim kupcem hoteli prodati, pozneje pa kupcev ni bilo, ko so sejem v Žavci odprli. Zato smo morali hmelj pod ceno prodati ali ga še sedaj sušimo. Žita in travniki prav izvrstno kažejo. V narodnem oziru bo pa treba malo naše ljudi spodbuditi. Drugače bodo preveč plesali, kakor jim celjski nemčurji godejo. Posebno v Levci in Drešji vasi je nekaj nevednih nemškutarjev, ki pri vsaki priliki v svojo slovensko skledo plunejo. Sram jih bodi. Kaj pa, ko bi Slovensko društvo kedaj v Žavci zborovalo? Hočem Vam večkrat kaj pisati. (Prosimo. Uredništvo.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Cesarjevič Rudolfovo potovanje imelo je baje saj ta uspeh, da je sultan dovolil železnico Solunsko brž zvezati s srbsko. Tako se našej trgovini pot odpre do Egejskega morja. — V državnem zboru dognali so novo postavo, da v rudnikih ob nedeljah ne smejo delati in ženske še le 5 let v podzemeljske jame na delo goniti. Sedaj pride 6. poglavje obrtne postave na vrsto, ki bode neusmiljenosti fabrikantov do delavcev saj nekoliko branila; nemški liberalci, ki za denar gorijo, se bodo močno upirali. Sicer pa med njimi slabo obnašanje zavladuje: bismarkijanec Schönerer ja opsoval liberalca Wagnerja, za kar mu je ta baje na ulici žgečo klofuto okoli ušes pelisknil. Liberalce Reschauer je poslanstvo prav sramotno položil, ker je za Deutsche-Zeitung po 7000 goldinarjev jemal in liberalce Kopp je ušel iz zbornice, ker se judu Rothschildu neče zameriti. Vse to tare liberalce. — Cesar so pre naredbo volilnega reda za Štajersko potrdili in v Ptuj in v Celji se nemčurji uže bojijo, da nebi propali, ker pridejo petakarji

tudi volit, to pa še povsod doma. Ne bode toraj treba Središčanom itd. v Ptuj, Žavčanom itd. v Celje iti volit. — Čehom je umrl slavni skladatelj Smetana. — Kranjski poslanec domoljubni vitez Schneid je Narodnemu domu v Novem mestu daroval 2000 fl. Slava in hvala mu! — Ogerskih Srbov je 3000 zborovalo v Versaci, naenkrat spusti nek Palfy med nje husarje, ki jih razženejo in 5 pobijejo. To je začetek vogerskim volitvam. Tudi v Medjimurji začela je volilna praska. Vladin kandidat je profesor Hoffman in obeta Čakovčanom novo poslopje za učiteljske, zmerne opozicije kandidat pa je subotički župnik Molnar, ki hoče sam k volilcem priti in z njimi zimeniti se v „materinskem jeziku“. Kdo vé, če se ne stepejo.

Vnanje države. Francozi so s Kitajci mir sklenoli; vojne odškodnine ne dobijo nobene pač pa 20 milijonov ljudi v Tonkinu in Anamskem ter prosto trženje v do sedaj Evropcem zaprte pokrajine kitajske. — Bismark je vodjo katoličanov Windhorsta toliko dobil na svojo stran, da mu je ta pomagal postaviti zoper socialiste podaljšati. Bismark je pri tej priliki izjavil, da se bode zoper liberalce vojskoval, dokler bo živ, kajti ravno liberalci so zakrivil, da od kapitalistov izzmikani delavci vedno mislijo na revolucijo. V Lipskem pa sodijo poljskega pisatelja in domoljuba Kraševskega. Dolžijo ga, da je vojaške tajnosti prajzovske za denarje ovajal Francozom, Rusom in Avstriji. — Rusi nameravajo velikansko železnico od Urala po celem Sibiriji do Nikolajevska ob Tihem ocejanu zgraditi. Turkestan so razdelili v dve pokrajini, prvej je glavno mesto Taškent, drugej Marghelan blizu Kašgarja, ki je tako lep, da pravijo, tam je nekaj bil paradiz. — Hartum še ni v oblasti Mahdijeve toda mesto Dondalo je njegovo. Angleži nameravajo sedaj v Hartum poslati pomoči, ki pa utegne prepozno priti. — Bolgari zahtevajo zopet zedinjenje z Rumelijo, kder je sedaj bolgar Krestović višji guverner ali namestnik sultanov.

Za poduk in kratek čas.

Štajerski deželni zbor pa Slovenci.

III. Svobodno trganje in razprodavanje gruntov je veliko lepih posestev, krasnih domov uničilo in število nemaničev pomnožilo. Nemškim liberalcem v deželnem zboru to ni delalo nič belih las. Oni so šli svojo pot naprej ter so l. 1868 občinam pobrali zadnjo pravico zastran ženitovanja. Poprej so občine saj nekoliko mogle braniti, da se niso nemaniči ženili na škodo posestnikov. Toda l. 1868 je deželni zbor štajerski to pravico zatrl in tako zvani „politische Ehekonse“ ali občin-

ska^o dovoljenje k ženitvi odpravil. Da je kmet-skemu prebivalstvu na veliko škodo, to lahko sedaj povsod čujemo.

L. 1874 so nemški liberalci sklenoli, naj se narejajo nove gruntne knjige in ob enem vse prošnje, da bi se posilno legaliziranje, t. j. zaukazano drago podpisovanje listin pri notarjih, odpravilo, saj polajšalo, vrgli pod klop. Da je sedanjo dedno pravo kmetom škodljivo, to ljudje priznavajo čedalje bolj. Sedaj namreč velja rimsko-nemško pravo tako, da se po smrti očeta posestvo vceeni in med vse jednako razdeli. Kateri prevzame dom, nima nobenih drugih predpravil, kakor, da sme vse dolgove na-se vzeti. Hipoma je do ušes zadolžen. Nekaj let dela, trpi in visi. Ko pa vidi, da se ne izkoplje, da leze čedalje globljeje v dolgove, pa obupa in išče navadno v „šnopsu“ tolažbe. Sedaj pritisnejo dediči, upniki. Pride do eksekutivne dražbe in ubogi „Haupterbe“ ne nese druga z očetovskega doma, kakor žalostno ženo in tropo izstradanih otrok.

Vsa rodovina zgubila je svoj stari dom. Da bi zoper to liberalci v graškem deželnem zboru kaj ukrenoli, o tem ni čuti ne brati kaj. Tudi kmetским ljudem in posebno občinam škodljive domovinske postave se ne dotaknejo. Zakaj ne? No, ker je meščanom koristna. Semkaj namreč silijo mladi ljudje z dežele v službe, v delo. Tukaj pusti na tisoče kmetiskih ljudi svoje mlade moči. Ko pa zbolijo ali se postarajo in oslabijo pa jih potisnejo domačej občini po „šubu“ na oskrbovanje. Da bi liberalci sklenoli: „kdor je 10 let v mestih, fabrikah itd. dobi ondi domovinsko pravico ter ga ima tista občina sprejeti in oskrbovati, kder je svoje moči pustil“, o j tega pa se nečejo lotiti.

Prav čudno obnašali so se v 23 letih svojega vladovanja na Štajerskem nemški liberalci v političnih zadevah. Kmalu začetka so vlado nadlegovali, naj cesar tiste puntarje, ki so l. 1848 toliko krvi prelivanja pouzročili, cesarja Ferdinanda iz Dunaja izgnali, ministre klali, na vojake streljali pa pozneje v Švicarsko in v Ameriko hrabre pete odnesli, kar vse pomicnosti. Cesar je to storil in sedaj so tisti rovarji prišli nazaj in kmalu pričeli zopet rovat. Najprvle so začeli zoper sv. katoliško Cerkev in jej po cesarji l. 1856 dane pravice (konkordat) rogoviliti. Deželni zbor jih je podpiral in ko je lutovec in minister Beust konkordat zatrl, so nemški liberalci v samem veselju plavali in cesarju zahvalnico sklenoli.

Leta 1863 uže so tudi znano postavili „Kirchenkonkurrenz-Gesetz“ napravili in hoteli celo v cerkvene račune svoje nose vtikati pa obadva škofa sta se temu krepko vprla.

L. 1869 sklenoli so postavili, da se je vsa pisana zbirca ali bernja morala v denarjih rešiti. Najbolj veseli pa so bili, ko so l. 1869

in pozneje obveljale nove šolske postave, ki so upliv sv. Cerkve na krščansko odgojo naše mladine mnogo skrčile in otežkočile. Le polagoma so tukaj začeli saj nekoliko odjenjavati, da ni več toliko hudobije videti, kakor prva leta. Neprijazni pa so nemški liberalci sv. Cerkvi še sedaj ravno tako, kakor Slovencem.

(Dalje prih.)

Smešnica 20. Dijak piše s samimi velikimi črkami očetu po denarja. Drug dijak to videč ga vpraša, zakaj same velike črke dela? Prvi odgovori, da bodo oča leži razumeli, ker so gluhi. D. Š.

Razne stvari.

(Slovensko društvo) zboruje gotovo pri sv. Lenartu v Slov. goricah, najbrž na sv. Trojičko nedeljo.

(Najiskrenejšo zahvalo) izrekajo vodstvu Slovenskega društva, g. dr. Vošnjaku in vsem govornikom, dr. Prusu, gostom iz Maribora in Konjic, vsem vrlim županom, kmetom, domoljubom, ki so se tako številno udeležili sijajnega zborovanja pri nas slovenstvu v čast in blagor, hvaležni Slov. bistriški Slovenci.

(Domoljubno vprašanje). Bi li z ozirom na bližnje volitve ne kazalo Slov. društvo zborovati hitrej ko mogoče pri sv. Petru pod sv. gorami, v Žavci itd? Domoljubi na noge!

(Konkurs) napravil je tudi č. g. Paul Hrovat, kaplan v Koprivnici.

(V Oplotnicah) so $\frac{1}{3}$ leta volitve vlačili simotamo, da je naposled sam slovenozrec skoz sito pal v občinski odbor. Lažem in obrekovanjem nemčurskim ni bilo konca ne kraja.

(Nemčurska jeza). V Šmarijah je g. Skazov mladi Fridolin iz šole domov si prepeval: „Slovenec sem“. Mastno plačani nemčur pristopi rekoč: „Halt's Maul Bub“ in dalje korakaje zakroli „Wacht am Rhein“. Pri „Zigeunerwirthu“ pa slobodno pazijo, da se zopet ne zgodi, kar se je tam uže enkrat zgodilo.

(Iz Bistrice) se nam piše, da znani pisatelj Slovence pozdravlja: „dobro jutro, slovenski bik“, zopet znani čuvaj pa: „slovenske svinje, prasice.“ Pri g. Nendelu je Stieger baje 5—6 „faseljnov pira“ kupil, v rotovži pa studeniški Podpečan nemčurjem na ljubo v lastno skledo pljuval. Pri Nendelci so imeli tudi „slamnatoga prusaka“, nekde pa grdega psa kinčali s slovenskimi bojami, da bi ga mimo g. Adelsteina gnali, ko bi se upali. Podpečan je podšuntan vlezal pri Adelsteinu in zmes brodil, da so „dače zmiraj večje“. Ko pa je dr. Gregorec povedal, da so ravno Stieger-Naskovi prijatelji znani Sorschagg, Hrastnigg grunte previsoko vceenjevali, da so ravno Schmidererjevi pristaši

deželi Štajerski stroške do 4½ milijona pozvišali in celo za nemški teater v Gradcu 70.000 fl. zapravili, je mož omolkniti.

(Pošte) po nekod „Gospodarja“ silno črtijo, čeravno ta poštino plačuje, kakor drugi in 1100 fl. davka na leto. V Radgoni so mu „Poduk in kratek čas“ iztrgali, ker je tam rečeno, kako je nemški-liberalce Kaisersfeld kot deželni glavar uže 84.000 fl. plače iz deželne blagajnice potegniti. To pač liberalce srbi in skrbi, če bi kmetje zvedeli, ker bi potem mestnim zijakom menje verovali.

(Iz Šoštanja) nam pišejo, kako se tam smeji temu, zakaj je nekdo z debelimi črkami na hišo namalati dal „Rittouscheck“, misleč, da je to kaj druga, kakor „Ritovšek“. Tamošnja „Liedertafel“ pa veselice prične z „deutsches Lied“ in konča z „das Schuhdrücken“ menda zato, ker dva uda šulvereinskega goldinarja nečeta plačati.

(Šulvereinski glavači) kmete lovijo za Gradec, kder bode binškozne praznike velik shod šulvereinerjev. Vsakemu obečajo 2 fl. na roko in prosto vožnjo. Tako hočejo svet še dalje slepariti, da imajo pre uže vse slovenske kmete v svojem prajzovskem koši. Vsakega takega slovenskega „lačenbergerja“, ki gre v Gradec nemčurskih kostij glodat, denemo v črne bukve. Sram jih bodi uže zanaprej!

(Okr. učiteljsko društvo ormoško) naredi na binškozni terek izlet v Radence (Radain) blizo Radgone ter vabi vse šolske prijatelje k obilni vdeležbi.

(Šulvereinski Moge) pri sv. Lovrenci v puščavi je tudi srenjski pisac v Kumnu, Rotenbergu, Krecenbahu ter lovi podpisov, naj bi slovenske bukvice in slovenske poučevanje od 3. leta naprej celo vrgli tavun iz šole. Ljudjem je pravil: „jelite bi dobro bilo, da bi se nemški bolj učili deca“. Kako bi se pa naj učili, tega pa ni povedal, namreč tako, da se slovenščina čisto spodrine. Še ženskam je dal namesto nenavzočih mož podpisati za „Unterrechtssprache deutsch“. Vuhrečani so svoje slovenske hlače šulvereinu saj prodali za 800 fl. Slov. Bistričani za 2000 fl. Pohorčani pa bi jih naj dali zastonj? Tega ne bodo storili. Treba le, da nemčursko zvijačo zapazijo. Koliko „denarjev je Moge uže dobil od šulvereina?

(Ne v Ameriko) je naslov lične knjizici in žalostnej povesti o Slovencih, ki so v Ameriko šli sreče iskat. Dobi se pri pisatelji g. Alešovi v Ljubljani, ključarske ulici za 1 fl. Kdor jo prebere, gotovo ne bo silil v Ameriko. Priporočamo radi ovo knjizico.

(G. Seeder), namestnijski svetovalec je prišel v Slov. Gradec preiskavat razpora mej okrajnim odborom in okrajnim glavarjem zaradi hranilnice. Odbor je zmagal, g. Finetti je vzel na 3 tedne odpust.

(Črešnovski domoljubi) pri Slov. Bistrici naj gredo k županu na tablo gledat, kedaj bodo volitve, sicer bodo sami nemškutarji na tihem volili.

(Prvi majnik) je šmarijska čitalnica koristno in prijetno obhajala. G. Grah od št. Jurija govoril je o hmeljarstvu, g. Jurkovič o sadjerejstvu. Potem je sledila izvrstna zabava s petjem. Navzočih je bilo mnogo kmetov, učiteljev in družba blagih bratov Hrvatov, mej njimi 2 duhovnika; navdušenih govorov ni manjkalo. Zvečer bila je tombola.

(V Monsbergu) želijo Slovenci narodno društvo, čitalnico, bralno ali kmetsko društvo. Naprej, zastava Slave!

(Za ohranitev) celjskega grada so cesar darovali 150 fl.

(Nevarni noži). V Pekrah so mesarskega pomočnika Hauptmana fantje z noži razmesarili, da bo sedaj v javnej bolnišnici bržčas unrl. Celofigov hlapec pri sv. Marjeti na Dravskem polji pa je tudi z nožem bil od nekega fanta nevarno ranjen.

Loterijne številke:

V Trstu 10. maja 1884:	39, 11, 20, 25, 45
V Linci „ „	28, 6, 15, 66, 57
Prihodnje srečkanje: 24. maja 1884.	

Podučiteljska služba

na četirirazrednici Ptujске okolice (Umgebung Pettau) III. plačilnega razreda je izpraznjena. Prosilci nemškega in slovenskega podučevanja zmožni naj svoje prošje do 10. julija 1884 pri krajnem šolskem svetu Ptujске okolice vložijo.

Okrajni šolski svet v Ptuj,

dne 28. aprila 1884.

2-3

Ponudba.

Kramarija s točenjem žganice na dobrem mestu se takoj dá v najem. Kdor hoče izvedeti več, naj pošlje pismo pod: J. V. 100 poste restante Reifnig-Fresen. Najbolje kaže podjetje za dobrega krojača. (2-2)

Iz genjenega srca se zahvaljujeva č. duhovščini, učiteljem, šolski mladini in vsem, kateri so najno edino, nepozabljivo hčer

Josefo,

ktera je 5. majnika t. l., previdena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala, k večnemu počitku spremili.

Treza Strakelj,
mati.

Jože Strakelj,
oče.

Sv. Križ, dne 8. majnika 1884.

V Jan. Leon-ovej tiskarni

v Mariboru

je ravnokar izišla knjižica z naslovom:

„Sveti Alojzij“

mladenčam in deklicam zvest in zanesljiv vodnik proti nebesom ali šestnedeljska pobožnost k njegovi časti.

Spisal France Ser. Bezjak,

kn. škof. duhovni svetovalec in župnik pri sv. Marku, niže Ptuja.

Velja trdo vezana	30 kr.
„ v pol platno z barvano obrezo	35 „
„ v pol usnji z barvano obrezo	45 „
„ v usnji z zlato obrezo	60 „

Po pošti 5 kr. več; kdor jih vzame 12 skupaj, dobi 13. za nameček.

Najložje se pošilja knjižica z križnim ovitkom in se priporoča denar s poštnino vred po poštni nakaznici doposlati.

Mične bukvice obsegajo na 124 straneh, mladini pripravne molitve, ki se v čast sv. Alojzija ali šestnedeljski pobožnosti k njegovi časti spisane. Komur je tedaj mar dobrih in pripravnih molitev k sv. Alojziju, naj si omisli to knjižico.

Šmarnice.

Za tekoče leto 1884 je založila in izdala

„Katoliška bukvarna“

v Ljubljani

ter se tam dobivajo po sledeči ceni:

V pol usnji z barveno obrezo po fl. — .90
Vse v usnji z barveno obrezo po „ 1.—
Vse v usnji z zlato obrezo po „ 1.20

Po pošti 10 kr. več. Kdor jih vzame 12 skupaj, dobi jedno za nameček.

Najcenejše se knjige pošiljajo po pošti s križnim zavitkom, denarje pa po nakaznicah. S poštnim povzetjem stane mnogo več, pol nepotrebnih stroškov.

Letošnje Šmarnice je spisal č. g. Simon Gaberc, Framski župnik na Štajerskem z dovoljenjem prečast. knezoškofijstva v Mariboru.

Šmarnice omenjajo v uvodu in razpravi vselej nekoliko črtic iz življenja Svetnika dotičnega dneva. Potem sledi nekoliko naukov z drugimi izgledi, vselej z ozirom na Marijo, kraljico majnika. Upamo toraj, da bodo Šmarnice krščanskemu ljudstvu in namenu majnikove pobožnosti ugajale.

Dobivajo se tudi v J. Leonovi tiskarni v Mariboru.

Ogersko-francosko zavarovalno delnično društvo

(Franco Hongroise)

z ustanovno zalogo 8 milijonov goldinarjev v zlatu zavaruje

poljske prideljke na škodo

po toči

in to po **posebno ugodnih pogojih** ter po

najnižji zavarovalnini.

Škode se natančno in naglo izplačujejo.

Nadrobna pojasnila daje in naročila sprejma

glavna agencija

v Mariboru pri gospodu J. P. Šunko

Tegetthofstrasse št. 14.